

Indexul accesului la educație al elevilor din județul Constanța în anul școlar 2017-2018

Andrei-Mihai Tănase

Asociația Elevilor din Constanța

24 ianuarie 2019

ASOCIAȚIA
ELEVILOR DIN
CONSTANȚA

Realizat cu sprijinul:

Salvați Copiii

Introducere

Raportul de față, intitulat "Indexul accesului la educație al elevilor din județul Constanța în anul școlar 2017-2018", prezintă rezultatele unei analize holistice, calitative și cantitative asupra nivelului și modului în care autoritățile locale de pe raza Județului Constanța asigură accesul liber și echitabil la actul educațional tuturor elevilor, indiferent de mediul de proveniență, cu respectarea prevederilor legale în vigoare și garantând dreptul fundamental al tuturor copiilor la educație gratuită.

Indexul accesului la educație se află anul acesta la a treia ediție, aducând o noutate, și anume colaborarea AEC cu organizația Salvați Copiii în sensul realizării studiului. El reprezintă o modalitate de analiză a gradului de respectare a obligațiilor legale de către autoritățile locale în ceea ce privește asigurarea accesului neîngrădit al elevilor la educație. Studiul, deja devenit o cutumă, reprezintă un instrument de politică publică, un fundament pentru activitatea de reprezentare, precum și o bază informațională pentru sprijinirea demersurilor de determinare a autorităților locale să "se aplece" cu mai mult interes asupra mediului educațional din localitățile pe care le administrează. Pentru ca raportul de față să prezinte cât mai comprehensiv starea învățământului din județul Constanța, metodologia urmărește de două ediții să aprecieze măsurile luate de către autorități și din punct de vedere calitativ, spre deosebire de prima ediție a studiului, ce analiza doar existența lor.

Principalul deziderat stabilit de noi în urma lansării acestui studiu este de a accentua importanța investiției în educație la nivelul comunităților locale, astfel încât autoritățile să adopte măsuri concrete și concentrate pe problemele și disparitățile prezente în momentul de față la nivelul județului în ceea ce privește posibilitatea fiecărui copil de a lua parte la actul educațional în mod universal, echitabil și gratuit. Totodată, dorim să producem o mobilizare generală a comunității educaționale pentru atingerea dezideratelor mai sus instituite.

În paginile ce urmează vom prezenta status quo-ul social și legal în ceea ce privește accesul liber la educație, metodologia cercetării noastre, rezultatele pe care le-am obținut, dar și o serie de concluzii și propuneri menite să remedieze problemele existente. De asemenea, anexele studiului constituie o ierarhie a unităților administrativ-teritoriale (UAT-uri) în funcție de punctajele obținute de acestea, precum și o delimitare a rezultatelor în funcție de indicatori.

Context

Conceptul de învățământ gratuit în România datează încă din perioada secolului al XIX-lea, instituit de către Alexandru Ioan Cuza în Legea 1150/1864, asupra instrucțiunii publice care, la art. 1, punctul 6¹, reglementa gratuitatea și obligativitatea învățământului primar. Evoluția societății a adus cu sine extinderea învățământului gratuit pentru toate ciclurile educaționale. Astfel, în 1948, dreptul la educație gratuită pentru toți copiii a fost consacrat de Declarația Universală Drepturilor Omului la art. 26², de Convenția Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului la art. 28 și ulterior, în 1991, de către Constituția României, prin art. 32, alin. (4)³. Pe lângă aspectele legislative, învățământul gratuit este o componentă firească societății în secolul al XXI-lea și, mai ales, pilonul de bază al oricărui stat ce se află în dezvoltare. Din păcate, ne confruntăm cu un aspect destul de îngrijorător al acestui drept - el există doar "pe hârtie". Țara noastră eșuează anual să asigure accesul liber și gratuit la educație pentru toți copiii.

În România, datele privind accesul liber la educație sunt îngrijorătoare. În anul 2017, rata părăsirii timpurii a școlii (PTS) de 18,1%, conform Eurostat⁴, ne plasa pe locul 3 în rândul

¹ „Instrucțiunea primară elementară este obligatorie și gratuită, după cum se legiuiesce la Partea I, Cap. II, Secțiunea I, din prezenta lege.” - **Legea 1150/1864, art. 1, pct. 6**

² „Orice persoana are dreptul la învățatură. Învățământul trebuie să fie gratuit, cel puțin în ceea ce privește învățământul elementar și general. Învățământul elementar trebuie să fie obligatoriu. Învățământul tehnic și profesional trebuie să fie la îndemina tuturor” – **Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 26**

³ „Învățământul de stat este gratuit, potrivit legii. Statul acordă burse sociale de studii copiilor și tinerilor proveniți din familii defavorizate și celor instituționalizați, în condițiile legii.” – **Constituția României, art. 32, alin. (4)**

⁴ Analiză Eurostat: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=edat_ifse_14&lang=en

statelor din Uniunea Europeană, extrem de departe de ținta stabilită pentru 2020, de 11,3%. Astfel, 1 din 5 persoane cu vârsta între 18 și 24 de ani aveau cel mult 8 clase în anul 2017. De asemenea, în 2016, conform datelor Institutului Național de Statistică (INS), abandonul școlar avea, în medie, un procent de 3.5% la nivel de țară, ceea ce înseamnă că 107.299 de elevi au părăsit școala în anul școlar 2016-2017. De altfel, la nivelul județului Constanța, abandonul școlar a atins un procent de 3,36% în medie (INS), ceea ce însumează aproximativ 3747 de elevi ce au părăsit școala în același an școlar.

Nici statisticile privind sărăcia în rândul elevilor nu sunt îmbucurătoare. Conform INS⁵, 32,2% din persoanele între 0-17 ani trăiesc sub pragul sărăciei, iar aprox. 20% din copii trăiesc în stare de deprivare materială severă. Cât despre prevenirea sărăciei, România nu stă deloc bine nici la acest nivel, aproximativ 40% din copiii țării aflându-se în risc de sărăcie sau excluziune socială. Ceea e înseamnă că 2 din 5 copii fie se află sub pragul sărăciei, fie se află în stare de deprivare materială severă sau trăiesc într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii.

În acest context, considerăm că asigurarea accesului neîngrădit, echitabil și gratuit la educație ar trebui să reprezinte principala prioritate atât a comunităților locale, cât și a statului român. Cea mai mare responsabilitate o au, din punctul nostru de vedere, autoritățile locale, ele putând lua măsuri "la firul ierbii" pentru combaterea abandonului școlar, dar înainte de a se preocupa de măsuri suplimentare, ele ar trebui să se asigure de respectarea drepturilor pe care copii le au conform legislației în vigoare, fapt care, din păcate, e departe de a se întâmpla, conform datelor cercetării noastre.

⁵http://www.insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/dimensiuni_ale_incluziunii_sociale_in_romania_2017.pdf

Metodologie

În realizarea punctajelor UAT-urilor ne-am bazat pe 9 indicatori calitativi și cantitativi, împărțiți în două părți. Opt dintre aceștia au fost bazați pe obligațiile legale ale autorităților în ceea ce privește asigurarea accesului liber la educație, iar ultimul indicator a avut ca țintă verificarea existenței unor facilități suplimentare asigurate în scopul sprijinirii elevilor, ca de exemplu asigurarea transportului între localitățile ce aparțin de UAT, existența unor centre de incluziune pentru elevii în risc de abandon școlar, asigurarea pregătirii pentru examene, etc.

Principiile de fundamentare ale studiului au fost preluate din edițiile trecute, ele fiind următoarele:

„1. Indicatori exclusiv relaționați cu facilitarea accesului neîngrădit pentru populația de vârstă școlară la un act educațional de calitate. Scopul nostru este realizarea unei analize sistemice și riguroase care să se centreze pe măsurile și politicile autorităților locale.

2. Abordare calitativă, nu doar cantitativă. În acest an, Indexul abordează o parte din indicatori și prin prisma modului de implementare al politicilor analizate, nu doar a existenței acestora.

3. Abordare holistică. Indexul evaluează toate comunitățile locale din județul Constanța, indiferent de rangul acestora, precum și toate componentele, prevăzute de legea educației, care au legătură cu atribuțiile autorităților locale în domeniul facilitării accesului liber la educație.

4. Utilitate. Indexul trebuie să aibă un caracter util, să poată fi folosit de către autoritățile centrale și locale, experții în educație și reprezentanții AEC în relația cu ceilalți actori din sistemul educațional.”⁶

⁶ Manda, Alexandru, „Indexul accesului la educație al elevilor din județul Constanța în anul școlar 2015-2016”, Asociația Elevilor din Constanța, 2016

Realizarea punctajelor a fost efectuată urmând câteva reguli simple:

- Fiecare indicator a fost punctat fie cu zero puncte („0”) pentru inexistența facilității prevăzute de indicator, iar cu cincizeci de sutimi („0,5”) sau unu („1”) pentru existența facilității; în cazul indicatorului privind asigurarea pazei în unitățile de învățământ din subordinea UAT-ului, respectarea obligației a fost punctată cu un punct și cincizeci de sutimi („1,5”).
- În cazul indicatorului privind bursele școlare, pentru acordarea tuturor celor 4 tipuri de burse, se acorda punctajul de un punct și cincizeci de sutimi („1,5”), în cazul acordării, de exemplu, a 3 tipuri de burse, punctajul maxim a fost înmulțit cu 3/4.
- Evaluarea indicatorului privind cuantumurile bursei acordate s-a realizat folosind regula de trei simplă pentru UAT-urile ce acordau cuantumuri sub valorile de referință stabilite în mod obiectiv de AEC⁷, iar în cazurile unde valorile erau cel puțin cele stabilite de AEC, s-a acordat punctajul de cincizeci de sutimi („0,5”).
- În cazul indicatorului privind bugetul alocat, din sume proprii, pentru cheltuieli materiale cu bunuri și servicii, UAT-urile au fost punctate raportat la suma medie/elev/an. Astfel, localitățile ce acordau o sumă mai mare de 98 lei/elev/an⁸ au fost punctate cu „1”. În cazul celorlalte, localitățile ce aveau prevăzută o sumă în buget pentru educație (mai mică decât valoarea de referință stabilită de AEC)

⁷ Valorile au fost stabilite, în mod arbitrar, raportat la salariul minim pe economie de la 1 ianuarie 2016. Astfel, valorile de referință sunt:

- Bursa de merit - 95 lei/lună (5% din salariul minim pe economie)
- Bursa de studiu - 285 lei/lună (15% din salariul minim pe economie)
- Bursa de performanță - 380 lei/lună (20% din salariul minim pe economie)
- Bursa de ajutor social - 380 lei/lună (20% din salariul minim pe economie)

⁸ Sumă stabilită în mod arbitrar, care reprezintă 25% din media costurilor standard per elev pentru învățământul primar, gimnazial, liceu tehnologic, liceu teoretic și colegiu, alocate de la bugetul de stat/elev/an și stabilite prin HG nr. 30/2018

au primit „0,5”, iar cele care nu acordau fonduri pentru educație au fost punctate cu „0”. Pentru calculul sumei de referință, au fost folosite date furnizate de către Inspectoratul Școlar Județean, la cerere.

Culegerea și interpretarea datelor,

Datele folosite pentru realizarea studiului au fost obținute folosind instrumentul legal prevăzut de Legea 544/2001, privind accesul la informații de interes public, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, au fost trimise cereri scrise către toate cele 70 de UAT-uri de pe raza județului Constanța printr-o adresă circulară, expediată prin intermediul poștei electronice, pe adresele de mail afișate pe site-urile primăriilor, respectiv pe site-ul Consiliului Județean Constanța, acolo unde primăriile nu aveau site-uri proprii. Menționăm faptul că termenul limită de răspuns la cererile de acest tip este de 10 zile, cu posibilitatea prelungirii la 30 de zile.

Primăriile ce nu au confirmat primirea și nu ne-au transmis numărul de înregistrare al adresei au fost contactate telefonic de către membrii AEC implicați în realizarea studiului. Din păcate, s-a constatat lipsa dorinței de a coopera din partea unor funcționari publici, motiv pentru care am fost nevoiți să luăm legătura cu secretarii, respectiv primarii UAT-urilor. În cazul a 20 dintre primării, din pricina refuzului ferm de a ne comunica informațiile în termenul legal, AEC a chemat în judecată UAT-urile și primarii acestora, pentru a ne transmite răspunsul. Deoarece termenele de judecată au fost amânate o perioadă de timp îndelungată, am fost nevoiți să redactăm prezentul raport fără a avea răspunsurile din partea tuturor primăriilor.

În ceea ce privește situația răspunsurilor, au existat 13 UAT-uri (18,5%) care nu au transmis deloc un răspuns solicitării noastre sau care au refuzat să răspundă în scris, anume Primăria Eforie, UAT care a procedat la fel și în a doua ediție a studiului. 4 dintre UAT-uri au oferit răspunsuri incomplete (5.7%), nerăspunzând la una sau mai multe întrebări din cererea noastră. Din acestea reiese o altă problemă destul de mult întâlnită

în rândul autorităților, și anume lipsa de transparență și paradigma ascunderii problemelor existente în sistem.

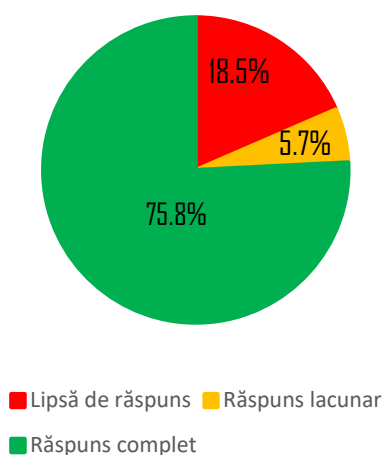

Fig. 1 – Situația colectării răspunsurilor

Rezultatele cercetării

Fonduri pentru investițiile și reparațiile capitale.

Odată cu deținerea unei proprietăți imobile, apare și responsabilitatea de întreținere a ei. Vorbim de acest principiu și în cazul clădirilor în care unitățile de învățământ își desfășoară activitatea, ele aparținând de domeniului public al unităților administrativ-teritoriale, în speță primăriile. Obligația autorităților locale de a aloca fonduri pentru investiții și reparații capitale ale clădirilor unităților de învățământ prin finanțarea complementară izvorăște din Legea 1/2011, art. 105, alin. (2), lit. a). **În județul Constanța, doar 40 (51.7%) din localitățile respondente au alocate credite bugetare pentru respectarea acestei obligații, dintr-un total de 70 de primării.**

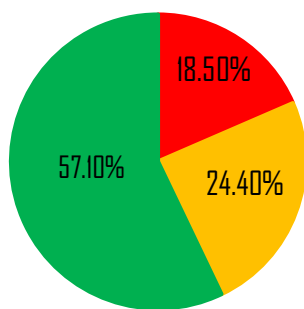
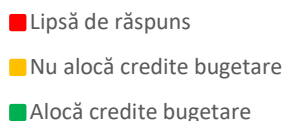

Fig. 2 – Existența de fonduri în vederea derulării de investiții, reparații capitale și consolidări

Investițiile majore.

Trecând mai departe, ne-am dorit să aflăm câte din primăriile județului au realizat că importante sunt nu numai alocările de fonduri, ci și folosirea lor. Astfel, am chestionat autoritățile să ne transmită dacă în perioada 1 septembrie 2017 - 31 august 2018 au derulat investiții majore, reparații sau consolidări ale infrastructurii unităților de învățământ. Lipsa unei infrastructuri adaptate la cerințele secolului XXI în ceea ce privește educația este una din principalele probleme ale sistemului, iar de regulă cei ce sunt nevoiți să compenseze pentru indiferența administrațiilor locale sunt tot beneficiarii primari ai actului educațional, elevii. Spațiul public a fost martor al zecilor de cazuri în care părinților le-a fost solicitat să renoveze clasele în care copii lor învățau sau chiar au făcut-o din proprie inițiativă, date fiind condițiile sub limita decenței în care se aflau sălile de curs. Pentru remedierea problemelor de acest tip, **44 (62.8%) dintre primăriile chestionate au derulat investiții majore în anul școlar 2017-2018** - o îmbunătățire semnificativă față de anul școlar 2015-2016 când doar 18 primării au obținut punctajul maxim la acest indicator.

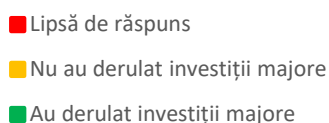
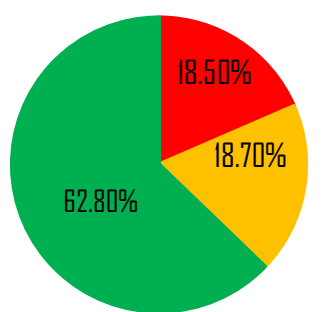

Fig. 3 – Derularea de investiții majore, reparații capitale sau consolidări

Bursele școlare.

Încă de la fondarea AEC, unul din principalele obiective a fost asigurarea respectării legii de către autoritățile locale, în ceea ce privește acordarea burselor școlare. Bursele pot avea efecte benefice asupra educației în primul rând prin atingerea obiectivelor cu care au fost instituite, și anume sprijinirea performanței școlare (în cazul burselor de merit și performanță) și contribuirea la un învățământ inclusiv și echitabil, precum și la reducerea abandonului școlar (în cazul burselor de studiu și ajutor social). Dreptul elevilor de a beneficia de aceste burse este consacrat de către Constituția României la art. 32, alin, (4) și reiterat, mai apoi, în Legea 1/2011, art. 82⁹.

⁹ „Art. 82

(1) Elevii de la cursurile cu frecvență din învățământul preuniversitar de stat pot beneficia de burse de performanță, de burse de merit, de burse de studiu și de burse de ajutor social.

(2) Cuantumul unei burse acordate din sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și numărul acestora se stabilesc anual prin hotărâre a consiliului local, respectiv a consiliului județean/consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București.”

La orizontul anului școlar 2014-2015, în județul Constanța existau doar 4 UAT-uri din 70 care acordau burse, printre care nu se afla și municipiul Constanța. La doar un an distanță, în urma demersurilor AEC, numărul s-a mărit la 7 UAT-uri. AEC a continuat

demersurile, cu sprijinul Instituției Prefectului astfel încât, conform datelor obținute în urma cercetărilor, **34 (48,5%) dintre unitățile administrative-teritoriale chestionate din județ acordă burse elevilor.**

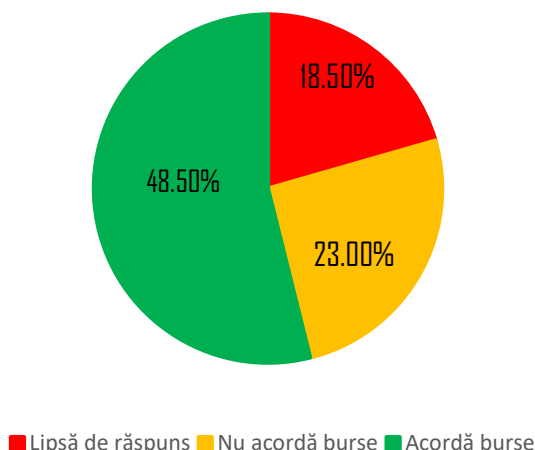

Fig. 4 – rata de acordare a burselor școlare în localitățile județului Constanța

Cuquantumul burselor.

Așa cum am arătat și în secțiunea privind metodologia studiului, pentru acest indicator am utilizat valori de referință stabilite în mod arbitrar, raportate la valoarea salariului minim pe economie la 1 ianuarie 2018:

- Bursa de merit - 95 lei/lună (5% din salariul minim pe economie)
- Bursa de studiu - 285 lei/lună (15% din salariul minim pe economie)
- Bursa de performanță - 380 lei/lună (20% din salariul minim pe economie)
- Bursa de ajutor social - 380 lei/lună (20% din salariul minim pe economie)

La nivelul burselor de merit, **au existat doar 3 UAT-uri care au obținut punctajul maxim**, acordând burse peste valoare de referință AEC - **Comuna Independența, Comuna Crucea și Komunua Nicolae Bălcescu**. Din cele **34 de UAT-uri** care acordă burse, **doar 26 dintre ele acordă burse de merit.**

Bursele de studiu nu sunt acordate decât de 22 de UAT-uri din județul Constanța, dintre care niciuna dintre ele nu au stabilit un cuquantum cel puțin egal cu valoarea de

referință AEC, **cele mai mari două quantumuri existând în comuna Fântânele și municipiul Constanța - 200 lei/lună.**

În ceea ce privește acordarea bursei de performanță, numărul primăriilor ce respectă legea în acest sens este foarte scăzut, **doar 7 UAT-uri având stabilite quantumuri pentru bursele de performanță**, dintre care doar municipiul Constanța se apropie de valoarea quantumului de referință AEC, acordând burse în quantum de 300 lei/lună.

Bursele de ajutor social sunt acordate de cele mai multe UAT-uri, în număr de 27.

Din păcate, niciunul dintre UAT-uri nu acordă sume apropiate de valoarea de referință, cele mai mari quantumuri fiind acordate de primăria Pecineaga și primăria Constanța - 200 lei/lună. Totodată, **constatăm o apreciere eronată a importanței acestui tip de bursă** din partea autorităților locale, majoritatea primăriilor situând-o pe ultimul loc în ierarhia quantumurilor, deși **acordarea ei într-un quantum cât mai mare ar trebui să reprezinte o prioritate pentru orice primărie ce își dorește să asigure accesul liber la educație pentru toți copiii.**

Din păcate, acest indicator ne arată în mod precis paradigma sistemului de învățământ în momentul de față, și anume acordarea unei atenții sporite performanței și investirea majorității timpului și resurselor în sprijinirea ei, în timp ce incluziunea socială, scăderea ratei abandonului școlar și asigurarea accesului liber, gratuit și echitabil la educație pentru fiecare copil rămâne o utopie. **Unele dintre quantumurile identificate sunt chiar sfidătoare față de problemele reale cu care se confruntă elevii, existând burse de ajutor social de 12 lei (comuna Valu lui Traian) sau 15 lei (comuna Bărașanu).** Acest fapt relevă dezinteresul autorităților locale față de cea mai mare problemă cu care se confruntă educația din România la momentul actual, și anume abandonul școlar.

Paza unităților de învățământ.

Obligația autorităților locale de a asigura paza și protecția unităților de învățământ este reglementată atât de Legea educației, la art. 105, alin. (2), lit. i), cât și de Legea 35/2007, art. 4, și Legea 333/2003, art. 2, alin. (1). Totuși, pe lângă argumentele juridice, faptul că elevii, profesorii și personalul angajat al unităților de învățământ trebuie să își desfășoare activitatea într-un mediu sigur este un concept firesc pentru un sistem de învățământ adaptat la cerințele secolului XXI. De cele mai multe ori, din păcate, autoritățile locale nu înțeleg importanța siguranței în școli și încalcă în mod constant legea, lăsând responsabilitatea de a își asigura pe cont propriu paza în seama unităților de învățământ. Totodată, în absența unor fonduri pentru acest lucru, responsabilitatea financiară se mută către părinți, contribuind astfel la finanțarea paralelă a sistemului de învățământ, prin asociațiile de părinți înființate la nivelul școlilor.

În județul Constanța, **doar 28 (40%) din 70 de UAT-uri își respectă obligația de a asigura paza și securitatea unităților de învățământ.** Menționăm că în accepțiunea studiului asigurarea pazei se face prin agenți de pază sau personalul poliției locale, orice alte măsuri (e.g. camere de supraveghere, butoane de panică, etc.) nefiind luate în calcul.

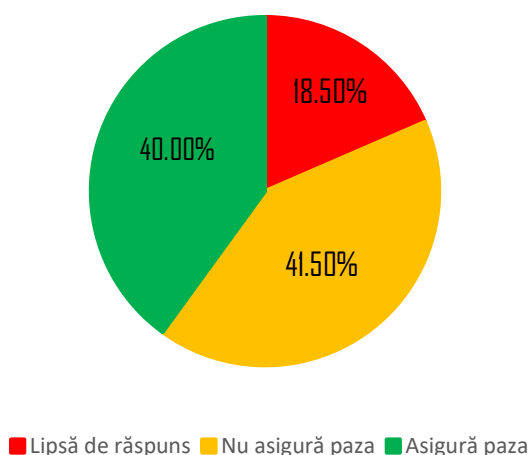

Fig. 5 – asigurarea pazei unităților de învățământ

Sprijinirea concursurilor școlare și activităților recreative.

Concursurile școlare reprezintă o componentă importantă a sistemului de învățământ, ele sporind competitivitatea și contribuind la atingerea performanței. De asemenea, activitățile recreative au o importanță ridicată prin natura lor non-formală, care contribuie la motivarea elevilor. Sprijinirea elevilor în a participa la acest tip de activități reprezintă o

obligație conform Legii educației, art. 105, alin. (2), lit. În județul Constanța, **27 (38,5%) din totalul de 70 primării au prevăzut fonduri în buget pentru sprijinirea participării elevilor la concursurile școlare.**

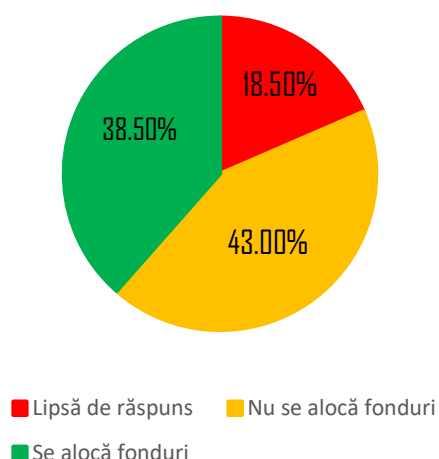

Fig. 6 – Sprijinirea participării elevilor la concursuri școlare și activități recreative

Asigurarea cheltuielilor materiale cu bunuri și servicii.

Cheltuielile materiale cu bunuri și servicii sunt o categorie de cheltuieli împărțite, din punct de vedere al sursei de proveniență al fondurilor, între finanțarea de bază și finanțarea complementară. Conform art. 105, alin (2), lit. I), autoritățile locale au obligația să prevadă în buget fonduri pentru acest tip de cheltuieli.

Evaluarea acestui indicator a fost făcută conform metodologiei, utilizând valoarea de referință de 98 lei/elev/an. Astfel, **40 (57,1%) dintre localitățile chestionate au alocat fonduri cel puțin egale cu valoarea stabilită de AEC. 6 dintre localități (8,6%) suplimentează finanțarea cu valori sub valoarea stabilită de AEC, iar 11 (15,8%) dintre ele nu au alocat deloc fonduri în buget pentru cheltuieli materiale cu bunuri și servicii.**

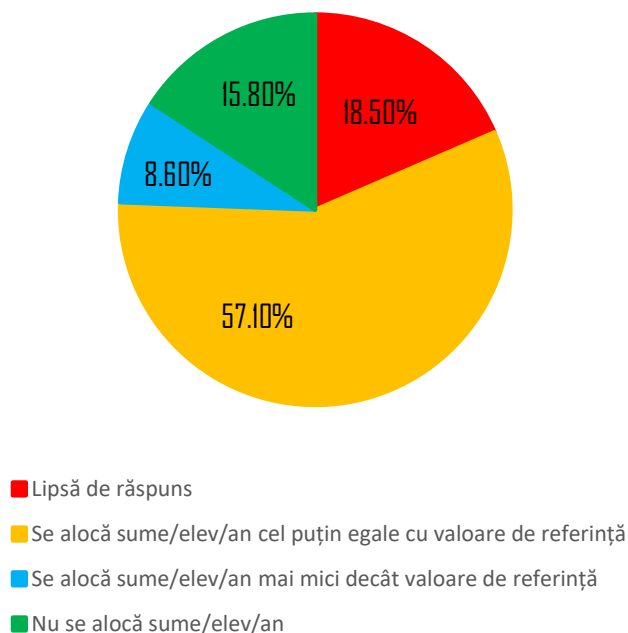

Fig. 7 – Asigurarea cheltuielilor materiale cu bunuri și servicii

Slaba sau inexistentă finanțare a educației duce la lipsurile pe care unitățile de învățământ le suferă, precum infrastructură deficitară, lipsa materialelor didactice, incapacitatea asigurării serviciilor de pasă și protecție, iar aceste lipsuri sunt compensate, din nou, din buzunarul familiilor elevilor, fiind alimentat fenomenul "fondului clasei/școlii".

Alte facilități.

Sprijinirea accesului liber la educație nu trebuie să se rezume doar la respectarea prevederilor legale, deși acesta e începutul. Autoritățile locale au posibilitatea, acolo unde există interes, să acorde facilități suplimentare elevilor. **În județul Constanța, există 23 de UAT-uri (32,8%) care sprijină elevii prin alte facilități decât cele prevăzute de lege.** Un exemplu de bună practică ar fi Primăria Techirghiol, care asigură masa caldă pentru elevii aflați în risc de abandon școlar sau Primăria Grădina, care a înființat un centru de prevenire al abandonului școlar.

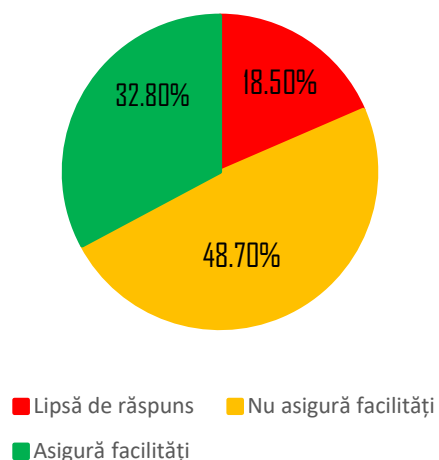

Fig. 8 – Asigurarea de alte facilități

Rezultate agregate ale comunităților locale.

Privind în ansamblu rezultatele agregate ale comunităților locale, descoperim că media județului este de 3,81, ea crescând față de ultima ediție a studiului *Indexul accesului la educație al elevilor din județul Constanța* doar cu aproximativ 60 de sutimi, ceea ce ne determină să tragem un semnal de alarmă privind dezinteresul puternic al autorităților locale față de asigurarea accesului liber la educație al elevilor și față de sprijinirea educației.

Niciuna dintre UAT-urile din județul Constanța nu a obținut un punctaj în intervalul 8,99-10, cea mai mare notă fiind obținută de comuna Limanu (8,02). Deși face parte din "pătura de mijloc" a comunelor din județul Constanța, Primăria Limanu reușește să asigure un mediu educațional calitativ și își poate îmbunătăți nota dacă va fi conștientizată importanța stabilirii quantumurilor pentru toate tipurile de burse, precum și adaptarea quantumurilor burselor de ajutor social și studiu la valori care să servească în mod eficient scopului lor real.

În intervalul 6,99 - 7,99 se află patru UAT-uri: orașul Murfatlar (7,53), comuna Saligny (7,4), comuna Cumpăna (7,39), și comuna Nicolae Bălcescu (7,37). Acestea

reuesc să se păstreze în jumătatea superioară a punctajelor datorită investițiilor în infrastructura școlilor, precum și asigurarea de facilități și servicii. În cazul comunelor Murfatlar și Cumpăna, ar trebui să devină o prioritate majorarea fondurilor dedicate cheltuielilor materiale cu bunuri și servicii, această deficiență făcând comuna Murfatlar să piardă poziția întâi în cadrul studiului. De asemenea, în cazul tuturor celor 4, este necesară adoptarea unor cuanțumuri pentru toate tipurile de burse și majorarea lor.

Între 6,50 și 6,99 se află 9 localități, toate situându-se foarte aproape ca punctaj una după alta: Orașul Techirghiol (6,98), comuna Lumina (6,93), comuna Valu lui Traian (6,92), orașul Cernavodă (6,9), comuna Grădina (6,78), municipiul Mangalia (6,63), comuna Peștera (6,61), comuna 23 August (6,5) și comuna Tortoman (6,5). În cazul comunelor din urmă, este de importanță maximă ca autoritățile să înțeleagă importanța burselor și să înceapă să aloce fonduri pentru acordarea acestora. De asemenea, deficiențele localităților de mai sus constau și în: lipsa finanțării concursurilor și activităților extrașcolare, cuanțumuri scăzute ale burselor, dar și inexistența unor facilități pentru elevi (orașul Cernavodă) sau fondurilor pentru investiții/reparații capitale (comuna Lumina).

Între 6,00 și 6,49 se află doar comuna Independența, care poate reprezenta **un exemplu pentru restul UAT-urilor în ceea ce privește stabilirea cuanțumurilor burselor de merit.** Totuși, nesprijinirea elevilor pentru participarea la concursuri școlare sau lipsa unor facilități pentru aceștia poate contribui la demotivarea elevilor și la accentuarea abandonului școlar, nefiind acordate nici burse de ajutor social sau performanță.

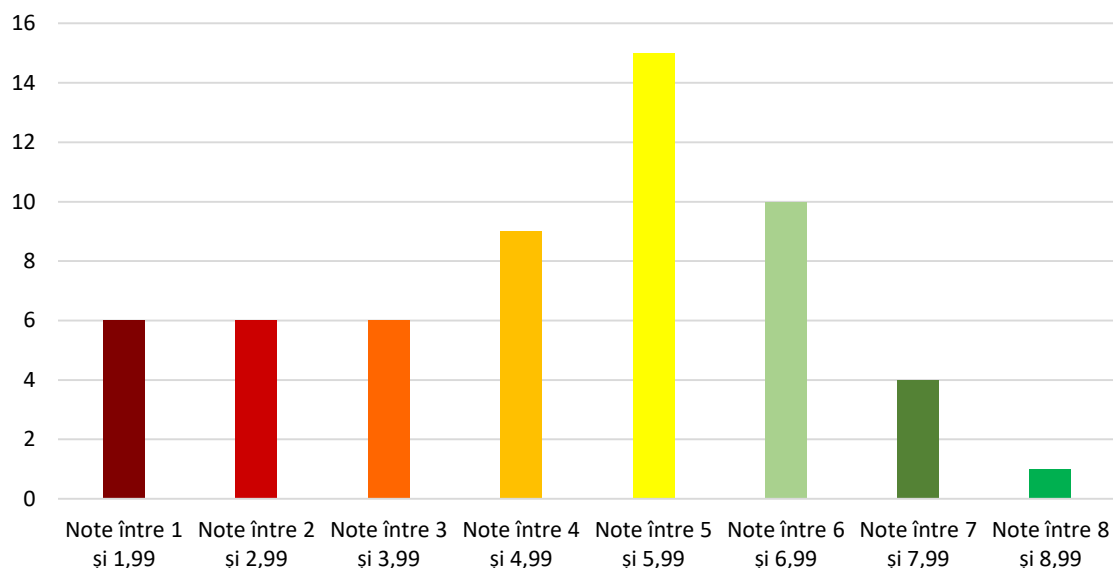
Cu note cuprinse între 5,5 și 5,99 se află 7 unități administrativ teritoriale (Costinești, Năvodari, Chirnogeni, Pantelimon, Adamclisi, Poarta Albă și Siliștea). Autoritățile au derulat investiții majore în ceea ce privește infrastructura educațională și au înțeles importanța acordării burselor școlare, cu două excepții (Poarta Albă și Siliștea). Deficiențele apar la nivelul asigurării unor facilități suplimentare pentru elevi și la nivelul cuanțumurilor burselor.

La limita notei de trecere, între 5,00 și 5,49 avem 8 localități (Cobadin, Albești, Istria, Aliman, Mihai Viteazu, Topalu, Topraisar, Hârșova). În acest caz, problemele și punctele forte variază, 5 dintre localități înțelegând importanța acordării burselor școlare, în timp ce restul 3 nu acordă niciun tip de burse (Hârșova, Topalu, Mihai Viteazu). Totodată, în cazul asigurării pazei și protecției, niciuna dintre cele 8 primării nu a luat măsuri pentru siguranța unităților de învățământ.

Față de ultima ediție a studiului, anul acesta **numărul localităților ce nu au obținut minimul de trecere este mai mic cu 13, de data aceasta 40 dintre localități eșuând în a îndeplini cerințele indicatorilor.** Din nefericire, autoritățile acestor localități nu conștientizează importanța crucială a educației în dezvoltarea unei comunități umane, progresul fiind imposibil în absența asigurării liberului acces la educație pentru fiecare copil. Problemele au constat în neacordarea burselor școlare, lipsa de investiții, lipsa facilităților pentru elevi, neasigurarea pazei în școli, etc. Una dintre aceste UAT-uri este chiar municipiul Constanța. De data aceasta, totuși, punctajul mic obținut de autorități este din pricina răspunsului lacunar pe care administrația ni l-a transmis, informațiile necesare neputând fi găsite nici măcar pe site-ul Primăriei, iar funcționarii în sarcină cu răspunsul au refuzat în mod constant să ne transmită informațiile. Acest fapt denotă o puternică lipsă de transparență, o stare de fapt ce atentează la statul de drept și e inacceptabilă pentru un municipiu reședință de județ.

La capătul clasamentului se află, de această dată, comunele Dobromir și Ciobanu, obținând 1 punct. Din păcate, situația acestora este caracterizată de un dezinteres general față de actul educațional, singurul punct fiind obținut în cadrul indicatorului privind fondurile pentru cheltuieli materiale cu bunuri și servicii. Asistăm la suficient de multe localități subdezvoltate, ale căror administrații locale nu constată importanța investiției în educație și faptul că aceasta reprezintă pilonul pe baza căruia se construiește o comunitate.

Evoluția notelor

Concluzii și mulțumiri.

Prezentul raport, redactat cu ocazia lansării *Indexului accesului la educație al elevilor din județul Constanța în anul 2017-2018*, a căutat să aducă spre atenția publică în ce măsură își respectă autoritățile locale obligațiile instituite de Legea educație în ceea ce privește asigurarea accesului gratuit, echitabil și universal la educație pentru fiecare copil.

Comparativ cu edițiile anterioare ale studiului, rezultatele ne arată o îmbunătățire minoră a situației județului, existând localități care au început să ia măsuri concrete pentru remedierea problemelor. Cele mai bune două exemple sunt constituite de comuna Limanu, care în anul școlar 2015-2016 era la limita notei de trecere, iar acum ocupă primul loc al ierarhiei. De asemenea, orașul Murfatlar se afla sub nivelul de trecere, iar acum reușește să ocupe poziția a doua în clasament. Salutăm progresul obținut de unele dintre localități, dar în același timp ne îngrijorează regresul altora. Comuna Cobadin, de exemplu, a decăzut din primul loc al clasamentului (ocupat în cadrul ierarhiei ultimei ediții), ajungând pe poziția 23 și suferind o scădere de punctaj cu aproximativ 2 puncte.

Din nefericire, privind rezultatele în perspectivă, ele nu ne arată decât generalizarea unei paradigme toxice pentru orice societate, și anume neconștientizarea importanței investiției în educației, caracterizată, în cazul de față, prin lipsa investițiilor în infrastructură, neacordarea burselor școlare, cuantumuri inadaptate la nevoile reale ale elevilor, lipsa pazei și securității în unitățile de învățământ (asigurată de autorități), lipsa fondurilor pentru cheltuieli materiale cu bunuri și servicii, precum și cuantumul mic al acestora, etc. Toate acestea vor continua să înrăutățească starea economico-socială a județului Constanța, iar în lipsa unor măsuri concrete pentru remedierea situației, vom asista la creșterea ratei abandonului școlar și părăsirii timpurii a școlii, creșterea numărului de copii aflați în risc de excluziune socială, precum și sărăcia relativă în județ.

Recomandăm ferm persoanelor din administrația publică locală (primari, consilieri locali, etc.) să conștientizeze, măcar în ultimul an de mandat, că investirea în educație trebuie să reprezinte o prioritate pentru orice comunitate. De asemenea, chiar dacă efectele investirii în educație nu sunt vizibile pe termen scurt, treptat ele vor contribui la îmbunătățirea forței de muncă, a nivelului general de trai, subsecvent creșterii numărului de absolvenți ai ciclului gimnazial, liceal, ai Bacalaureatului și chiar creșterea numărului de elevi care vor participa la studiile superioare. **Asociația Elevilor din Constanța va monitoriza anual modul în care autoritățile locale își îndeplinesc responsabilitățile în ceea ce privește educația, pentru a le atenționa asupra măsurilor ce trebuie în mod necesar luate pentru a asigura dreptul tuturor copiilor la educație de calitate. Sperăm că Indexul accesului la educație al elevilor din județul Constanța în anul școlar 2018-2019 va aduce cu sine ameliorarea problemelor și rezultate mai îmbucurătoare.**

„Întreaga mea recunoștință se îndreaptă către membrii AEC ce au constituit grupul de lucru însărcinat cu analizarea și colectarea datelor, colegelor mele din Biroul de Conducere și predecesorilor mei ce au lăsat în urma lor un model, o cutumă ce trebuie perpetuată cu orice preț, aceea de monitorizare atentă a situației educației, indiferent de mediu. De asemenea, sincera noastră recunoștință merge către organizația Salvați Copiii, ei fiind finanțatorii acestui studiu anul acesta. Scriu aceste rânduri cu gândul la tot

procesul de elaborare al studiului, la inconveniențele generate de necooperarea autorităților locale, printre care și întârzierea lansării studiului. Totuși, asta nu ne oprește din a prezenta publicului problemele județului în ceea ce privește asigurarea accesului liber la educație. În final, dedicarea și efortul fiecăruia a fost fructificat, iar rezultatul este pe măsură. Chapeau, dragilor!” – Andrei-Mihai Tănase, președinte AEC

Anexa 1

RANK	UAT	TOTAL
1	COMUNA LIMANU	8,02
2	ORASUL MURFATLAR (BASARABI)	7,53
3	COMUNA SALIGNY	7,40
4	COMUNA CUMPANA	7,39
5	COMUNA NICOLAE BALCESCU	7,37
6	ORASUL TECHIRGHIOI	6,98
7	COMUNA LUMINA	6,93
8	COMUNA VALU LUI TRAIAN	6,92
9	ORASUL CERNAVODA	6,9
10	COMUNA GRADINA	6,78
11	MUNICIPIUL MANGALIA	6,63
12	COMUNA PESTERA	6,61
13	COMUNA 23 AUGUST	6,5
14	COMUNA TORTOMAN	6,5
15	COMUNA INDEPENDENTA	6,01
16	COMUNA COSTINESTI	5,99
17	ORASUL NAVODARI	5,95
18	COMUNA CHIRNOGENI	5,85
19	COMUNA PANTELIMON	5,58
20	COMUNA ADAMCLISI	5,52
21	COMUNA POARTA ALBA	5,5
22	COMUNA SILISTEA	5,5
23	COMUNA COBADIN	5,48

24	COMUNA ALBESTI	5,47
25	COMUNA ISTRIA	5,46
26	COMUNA ALIMAN	5,12
27	COMUNA MIHAI VITEAZU	5
28	COMUNA TOPALU	5
29	COMUNA TOPRAISAR	5
30	ORASUL HARSOVA	5
31	COMUNA CIOCIRLIA	4,91
32	COMUNA MIHAIL KOGALNICEANU	4,5
33	COMUNA MIRCEA VODA	4,5
34	COMUNA SEIMENI	4,37
35	COMUNA VULTURU	4,23
36	COMUNA BARAGANU	4,17
37	COMUNA AGIGEA	4,11
38	COMUNA SARAIU	4
39	MUNICIPIUL MEDGIDIA	4
40	MUNICIPIUL CONSTANTA	3,90
41	COMUNA CRUCEA	3,79
42	COMUNA TARGUSOR	3,15
43	COMUNA ION CORVIN	3
44	COMUNA LIPNITA	3
45	COMUNA OLTINA	3
46	COMUNA AMZACEA	2,5
47	COMUNA OSTROV	2,5
48	COMUNA SACELE	2,5
49	ORASUL NEGRU VODA	2,5
50	COMUNA CERCHEZU	2,44
51	COMUNA DUMBRAVENI	2
52	COMUNA PECINEAGA	1,63
53	COMUNA CORBU	1,5
54	COMUNA DELENI	1,5
55	COMUNA FANTANELE	1,29

56	COMUNA CIOBANU	1
57	COMUNA DOBROMIR	1
58	COMUNA CASTELU	0
59	COMUNA COGEALAC	0
60	COMUNA COMANA	0
61	COMUNA CUZA VODA	0
62	COMUNA GHINDARESTI	0
63	COMUNA GIRLICIU	0
64	COMUNA HORIA	0
65	COMUNA MERENI	0
66	COMUNA RASOVA	0
67	COMUNA TUZLA	0
68	ORASUL BANEASA	0
69	ORASUL EFORIE	0
70	ORASUL OVIDIU	0
	Media județului	3,81